Befejeződött a képzőművészek közgyűlése

Csütörtökön délelőtt az Újvárosháza dísztermében folytatta munkáját a képzőművész szövetség közgyűlése. Az elnökségi beszámoló feletti vita után dr. Köpeczi Béla, az MSZMP Központi Bizottsága kulturális osztályának vezetője a Központi Bizottság üdvözletét tolmácsolta a közgyűlésnek. Felszólalt Aczél György, a művelődésügyi miniszter első helyettese is. Befejezésül megválasztották a Magyar Képzőművészek Szövetségének vezető testületét. (MTI)

Véget ért a beruházási ankét

Tegnap délelőtt Szegeden, a megyei tanácsháza földszinti nagytermében került sor a február 16-án megindult beruházási ankét záróelőadásaira az Építőipari Tudományos Egyesület szegedi Csoportjának Közgazdasági Szakosztálya, a Csongrád megyei tanács, a Csongrád megyei Döntőbizottság és a Beruházási Bank Csongrád megyei fiókja rendezésében. Csongrád megye és Szeged vállalatainak, gyárainak igazgatói, beruházási ügyintézői és jogtanácsosai ebből az alkalomból meghallgatták Madarasi Attilának, a Magyar Beruházási Bank vezérigazgató-helyettesének előadását „Beruházási rendszerünk reformjának néhány problémája az irányítási rendszer főbb jellemzőinek tükrében" címmel és dr. Majoros Richárdnak, a Központi Döntőbizottság döntőbírájának előadását a „Beruházási Kódex a döntőbizottsági gyakorlatban. Az eltelt időszak elvi állásfoglalásai" címmel. Ezt követően mindkét előadás anyagából konzultáció is volt.

Róka hivja Tiszát...

Rádió mellett a tűzoltókocsiban

Bordányból gyerekjáték okozta tüzet jeleztek Szegedre az I. tűzrendészeti hatóságnak. Ég a szárkúp és egy szalmakazal, s a lángnyelvek veszedelmesen csapkodnak a lakóépület felé. Mire a mondat végére pontot tennénk, egy rádiós fecskendőkocsi felbőgve-szirénázva kivágtat a szertár ajtaján. Nem túlzás: pár perc alatt „nyeli el" a kilométereket Szeged és Bordány között. A falu határából azonban visszaszólnak az adóvevő készüléken:

— Itt a Róka! Itt a Róka! Hívja a Tiszát, hívja a Tiszát!

— Adását vettük! — szólnak vissza a központból.

— Még egy kocsi induljon utánunk. A tűz nagyobb, mint ahogy jelezték.

— Kérését vettük. A kocsi máris indul.

Ettől fogva már a másik rádiós fecskendőkocsival, egy nagy teljesítményű Diesel-terepjáróval is „vonalban" van a Róka. A terepjáróra nagy szükség van a homokon, amelyet úgy felszárított már a szél, hogy a „sima" kerekű és meghajtású gépjármű alól „kiszalad" a homok. A terepjáró viszont maga alá parancsolja az engedetlen „futó" talajt. Még egy nekirugaszkodás a lapályról egy kis emelkedőre, közel egy ásott kúthoz. Hát ha annak vizére is szükség lesz.

A következő pillanatban két sugárból zúdul a víz a tűz gócára, fészkére. A tartálykocsik vizének fele is elégséges a lángnyelvek elfojtására, aztán már csak a meleg gőz, pára száll az udvarban laposan. A tanyabeliek ott szoronganak a tornác előtt. Most ijednek csak meg, hogy mekkora veszedelem fenyegette őket és a kis tanyát. Csak a fehérre meszelt tűzfalat kormozták be a lángok, s a kár alig több 200—300 forintnál. A gyors és a korszerű beavatkozásnak köszönhető ez. Viszont a tűztől megkímélhették volna magukat a tanyabeliek, ha a kisgyerek elől elrakják a gyufát, nem hagyják az asztalon.

A tűzoltók már szerelnek, s a kocsik indulnak visszafelé. Róka jelenti a Tiszának, hogy végeztek a feladattal. Útközben azonban vissza kell fordulnia Üllésre. Onnan kisebb rendellenességet jeleztek az olajmezőkről. Oda viszont habképző anyaggal fut egy másik kocsi is.

A technika végérvényesen befészkelte magát a tűzoltókocsikba is. Az eddig is gyors beavatkozás idejét most még tovább csökkentették, s adott esetben ez az anyagi javak megmentését eredményezi.

L. F.

Kihirdették a művészeti fesztivál eredményeit

Kiemelt arany fokozatban részesült a Szegedi Egyetemi Színpad

Csütörtök délután az Egyetemi Színpadon sorra került három produkció után, este eredményhirdetésre került sor a József Attila Tudományegyetem Dugonics téri aulájában.

A záróbeszédet és a díjkiosztást *dr. Koncz* János, a KISZ Csongrád megyei Bizottsága iskolai osztályának vezetője tartotta. Először a négy *kiemelt arany fokozatban* részesített együttesnek, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem, a Budapesti Orvostudományi Egyetem, a Budapesti Műszaki Egyetem irodalmi színpadának és a JATE Egyetemi Színpadának gratulált.

Arany fokozatot ért el a kamaraszínházi bemutatók közül a Budapesti ELTE Universitas együttes és az Egyesített Tiszti Iskola irodalmi színpada, az Egyetemi Színpadon fellépők közül a Budapesti ÉKME és a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem színpada, a Móra Művelődési Otthonban szereplő együttesek közül a Budapesti Kertészeti és Szőlészeti Főiskola, valamint a Debreceni Orvostudományi Egyetem irodalmi színpada.

A szegedi felsőoktatási intézmények közül a tanárképző főiskola és az orvostudományi egyetem irodalmi színpada *ezüstéremben* részesült. A szavalók és prózamondók versenyén arany fokozatot ért el a JATE előadói közül *Ferincz* Éva és *Sajti* Emese, a Szegedi Tanárképző Főiskoláról *Nagy* Zoltán. Ezüst fokozatban részesült *Bajnóczky* István a Szegedi Orvostudományi Egyetem hallgatója, bronz fokozatot kapott *Kerekes* László és *Merényi* Judit (JATE).

A fesztivál alkalmából megrendezett képzőművészeti kiállítás aranyérmesei: *Bánhidi* István (Miskolci Műszaki Egyetem) *Csont* István (Egri Tanárképző Főiskola), valamint *Matkó* Katalin és *Zoltánffy* István, a Szegedi Tanárképző Főiskola hallgatói.

A fesztivál négynapos ünnepségsorozatát a Hungária Szállóban megrendezett gálaest zárta le.

Jól vizsgázott a „Balaton kincse"

Tizedik alkalommal bírálták a szőlőfajta-jelöltek borait a Mezőgazdasági Minősítő Intézetben. Összesen 55 féle borújdonság ízét, aromáját, színét értékelték, s több igen jól szerepelt a minőségi vizsgán.

A hegyvidéki fehérborok közül kiválónak bizonyult az étkezési szőlőként is ízletes „Kocsis Irma" fajta bora, s muskotályos zamatú „Balaton kincse". Az alföldi borok választékát valószínűleg a hárslevelű piros traminivel bővíthetik majd. A vörösbortermelés fellendítésére többek között felhasználják a Muscat-bouchet nevű, több mint 100 évvel ezelőtt nemesített, s nálunk már csak gyűjteményekben található, kiváló minőségű francia vörösbort. A bíráló bizottság jónak találta az ennek és a hazai kadarkának a keresztezésével előállított fajtajelölt borát. Sikeresen vizsgázott több furmint- és hárslevelűjelölt is; ezeket a fajta legbővebben termő tőkéiről szaporították el, s a bírálatnál most megállapították, hogy a nagyobb termőképesség mellett is megtartották eredeti minőségüket.

Meghalt dr. Vilmon Gyula

A Szegedi Orvostudományi Egyetem Tanácsa, tanári kara, ifjúsága és valamennyi dolgozója mély fájdalommal tudatja, hogy dr. Vilmon Gyula nyugalmazott Kossuth-díjas egyetemi tanár, nyugalmazott egészségügyi miniszterhelyettes, az orvostudományok kandidátusa, a Magyar Népköztársaság Érdemrendje V. fokozatának, a Munka Érdemrend arany fokozatának kétszeres, a Fodor József Emlékéremnek és a Bugát Pál Emlékéremnek tulajdonosa, az Orvos-egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének, a Magyar Vöröskereszt Elnökségének, a Nemzetközi Hygiénikus Társaságnak tagja, valamint a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat egészségügyi szakosztályának elnöke április 6-áról 7-re virradóan életének 70. évében elhunyt. Benne felejthetetlen és nagyrabecsült tanártársunkat, odaadó barátunkat, a magyar egészségügy egyik legkimagaslóbb alakját, tanítványainak és az orvostársadalomnak hivatott tanítómesterét gyászoljuk.

Budapesten 1966. április 9-én a déli órákban helyezik örök nyugalomra.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Új filmek

Örvényben

Három filmnovella csokorba fűzésével villantja fel a háború örvényét ez a Hajrudin Kravac és Gojko Sipovac rendezte új jugoszláv filmalkotás. A helyzetek, amelyeket bemutat, véglletesek és szélsőségesek; mindhárom novella hatalmas ellentéteket sűrít egy-egy pillanatba.

Az első történetben, az Apá-ban a német katonák földeken dolgozó parasztokat túszoknak szednek össze. Közöttük van egy öreg parasztember is, két fiával. A németek tisztje az apát hazaküldi. A két fiú azonban azok között marad, akikre percek múlva halál vár. Az apa gyötrődve könyörög, engedjék haza a fiait is. A német tiszt az egyik fiút hajlandó elengedni, de az apának kell kiválasztani, hogy melyiket. A filmnovella azt mondja el, mit csinál ebben a helyzetben az apa.

A második történet, a Mocsár, két partizánról szól, akik elszakadtak egységüktől és a mocsárba szorultak. Egyikük sebesült, lázas, ereje végéhez közeledik, s elhatározza, megadja magát az ellenségnek. Még rá is lő fiatalabb bajtársára, aki meg akarja akadályozni ebben.

Hasonlóan erőteljes konfliktusra épül a harmadik filmnovella, az Örvényben is. Ebben az apa és fiú kerül szembe egymással. Az apa: németekkel együttműködő, csetnik, a fiú: partizán.

A film alkotói a három történet közül ezt az utolsót tekintették legjelentősebbnek. Valójában ez sikerült legkevésbé. A befejezés mesterkélt és szinte teatrálisnak ható szimbolikája lerontja a helyesen kiválasztott, drámai erejű alapkonfliktus hatását. A másik két filmnovella színvonala egyenletesebb és ezért nagyobb hatású is.

Mindháromban közös azonban, hogy a háború és a fasizmus igazi arcát, a nép rettenetes szenvedéseit ebben a háborúban, minden kendőzés és szépítés nélkül mutatják be.

Ö. L.

Kedves család

Visszafelé forog az idő kereke, s mire a film ötletes, rajzos feliratai elvonulnak, már el is érkeztünk a múlt századba, pontosabban annak majdnem a legvégére. A színhely Koppenhága, időpont 1899. december 29, s egy jól szituált családi körben már meg is indul a színes egyhangúság. Pontosan úgy, mint a Forsyte Sagáknál, vagy a Buddenbrokkoknál, csupán nem angolul, se németül, hanem „dánul".

Mutassuk be talán a hősöket, hiszen a mindössze 2 napos cselekményben — a film ugyanis jelképes módon pontosan a századforduló másodperceivel zárul — sem történik más. A ház feje egy kereskedő, özvegy hajótulajdonos-spekuláns Friis, amolyan talpraesett Goriot apó, akinek eszén és pénzén csak túlságosan nagy furfanggal lehet túljárni. A legidősebb lány Elise, de sem ő, sem hallgatag férje nem érdemel említést egy ilyen szűk jellemzésben. A középső leány Emily, kinek párja egy vagyontalan svéd nemes, a „kék vérű", örökvidám Claes. A mi Mikszáth Kálmánunk Noszty Ferinek nevezte. Végül a legkisebb, és persze a legcsinosabb, Ida — mert itt is három a kislány — pedig csak a végén kap igazi társat, egy automobill-szenvedélynek hódoló fiúban. Ez a lány kapcsolja a családhoz Möwenhelm grófot — maradjunk a Mikszáth analógiánál: báró Köpereczkyt —, aki végül is kegyvesztett lesz, hiszen neki már van méltó partnere. Hogy ez a szerelmi társ kicsoda, nem nehéz kitalálni ebben a századvégi panoptikumban: természetesen lokálénekesnő.

Hát ez lenne az a bizonyos kedves társaság, illetve még plussz egy fő, a fiatal „huligán", Jacob. De ő már csak távolról tartozik a familiához, s a lokálból mosolyogja meg — öntudatlanul is — a Gustav Esmann színdarabja nyomán Arvid Müller megírta forgatókönyv századvégi hőseit.

N. I.

Rövidfilmműsor

A Vörös Csillag filmszínház műsora a gyermekeknek kedvez. Nem nagyszámú közönség jelent meg a bemutató előadáson, de a nevetések gyerekhangja biztos támpont a kritikusnak is. A szokásos híradó után mindjárt egy magyar bábfilmmel kezdődött a rövidfilm-sorozat: a bábokról, babákról a bábjátékokról szólt. Noha témája több lehetőséget kínál a szórakoztatásra, mégis ez volt az unalmasabb, mint a következő, a számokról és a számolásról szóló sikeres, mulattató és közben oktató rajzfilm. Végignevették a gyerekek. A tánc eredete című rövidfilm, melyet Vujicsics Tihamér figyelmet ingerlő modern zenéje festett alá, már inkább a felnőtteknek szólt. Ha itt gyereknevetést hallottunk, épp abból eredt, hogy nem értették meg, ezért volt komikus számukra. Annál inkább a gyerekek nyelvén szólt a jó humorú Holzinger, a csínytevő rossz diák története. A Stúdió 3. Sándor Pál rendezte rövidfilmje — A Nagyfülű — egészen más jellegű mű, kis játékfilm, etűd, szűkszavú történetével. Ráillik a kísérletezés jelző, de a jó képek mellett ez gyöngesége is: elvonatkoztatja, rejtélyessé teszi a történetet céltalanul. Walt Disney stílusára emlékeztető szórakoztató és sok vidámságot nyújtó színes rajzfilm volt a lengyelek kiránduló—horgászó libacsaládja. A Le marionettiste (A bábjátékos) című kitűnő színészi játékot nyújtó francia kisfilm az egyik legemlékezetesebb a sorozatból életkortól függetlenül. Jóízű rajzos mese az elcsavargott hangyácska kalandjait megjelenítő szovjet színesfilm. A műsor legsikeresebb száma az elévülhetetlen Walt Disney Donald Duck-ja volt. Utána Nepp József gyakran formálisan részletező Öcsi és a varázslója csalódást keltett. Nem lett volna jobb gyermekműsort állítani összeszé — akár délelőtti adásban?

N. F.

Első mérnökszobrunkról

Szegedi Miniatűrök
Írja: Csongor Győző

Vásárhelyi Pál halálának 120. évfordulójára

Országos esemény volt Szegeden a fiatal, tehetséges szobrász, Mátray Lajos bemutatkozása, mikor 1905. október 22-én leleplezték alkotását, hazánk első köztéri mérnök-szobrát. A nagy „munkatárs", Széchenyi István márványalakja szomszédságába került a folyószabályozás legnagyobb munkásának, Vásárhelyi Pálnak emlékműve.

„Különleges tünemény" — írták a lapok, hiszen technikusok akkor még mostoha gyermekei voltak a társadalomnak. Ők vetettek — ahogy mondani szokták — s a jogászok arattak... S hogy miért éppen Szegedre esett a Magyar Mérnök- és Építész Egylet, s a Tiszavölgyi Társulat közös vállalkozása a szobrot illetően, magyarázza a körülmény, hogy a hazában immár negyedszázada végzett mérnöki munkásságot (a város vízvédelme, a rekonstrukciós építkezés) a fővároson kívül éppen városunkban méltányolták.

Nehezen találnánk feljegyzést arra vonatkozólag, hogy Vásárhelyi ellátogatott-e valaha is Szegedre életében. Hogy itt járt, bizonyítja még 1831-ben elkészített, s manapság valahol lappangó árvízvédelmi térképe Szeged környékéről. Tragikus vége megakadályozta abban, hogy befejezhesse nagy életművét. Csak bronzba öntve érkezett véglegesen ide, hogy a hálás utókor, az Alföld népe hódolatát fejezhesse ki iránta. Igaz, mint mellékalakok, a dolgozó nép képviselői sem maradtak le a talpazatról, a szobor eredeti tervezője, az idő előtt elhunyt Széchy Antal szobrász jóvoltából. Bár voltak már félmeztelen kubikusok Tisza Lajos szobra alatt is, hisz ezekre jegyezte meg a „szögedi pógár":

— Csakugyan... ilyen vót az a lekonstrukció! A gróf nézte, hogy a nép dógozik!...

A Vásárhelyi-szoborról sem maradtak le a megjegyzések. Nehezen ment a leleplezés. Az esőben megázott vászon nem akart lecsúszni a szobor kinyújtott baljáról. A tűzoltókat kellett segítségül hívni. Így született meg az első „baljós" megállapítás, bizonyára öreg halászok szájából:

— Tudja-e kend, mért mutat a kezével a városra? Asszondja, ez az a város, ahun a szabályozás miatt nem löhet ócsó halpaprikást önni...

— Láti kend, az apja még kubikos vót, eszt most ott ül a fia mögött!

Akadtak, kik sajnálták, hogy nem ő volt Szeged város főmérnöke, mert talán akkor a Feketesas utcát (a mai Bajcsy-Zsilinszky utca) is szabályozhatta volna. De akkor nem is kapott volna szobrot ebben a városban, hiszen még udvari tanácsosságig sem vitte életében...

A szép szobor általában megérdemelt tetszést keltett s kelt ma is. Akkoriban újításszámba ment, hogy az alakokat egyből öntötték. Sok volt az előkelőség az ünneplők sorában, a lapok alig győzték felsorolni őket. Csak egy volt a kifelejtettek között, Tömörkény István, akinek pedig „tömör", csendes humorú megjegyzéséből kicsendült, mi az, ami ebben az országban a nagy mérnök érdeme:

„Szobori szempontból is igen csak üdvös, hogy ide óvakodott Vásárhelyi Pál szobra. Mert csak vaki szempontból állítódhatik, hogy a szobor nem a terek felékesítése irányában dúródik ki a földből. Nagy hálával vagyok tekintetes uram bronz profilja iránt, mivel hogy ő mesterkedett abban, hogy *biztos talajon* áll most a kultúrpalota!..."

ÜNNEPSÉGET RENDEZ ma, pénteken, Vásárhelyi Pál halálának 120. évfordulóján a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének szegedi szervezete, a Móra Ferenc Múzeum és a Somogyi Könyvtár. Déli 12 órakor megkoszorúzzák a reformkor nagy magyar mérnökének, a Tisza szabályozójának Széchenyi téri szobrát, majd munkásságáról kiállítás nyílik a múzeum kupolacsarnokában.